

PETŐFI SÁNDOR TANULMÁNYI VERSENY 2026

ORSZÁGOS FORDULÓ

A KÖZÉPISKOLA I–IV. OSZTÁLYA

**DRAGOMÁN GYÖRGY:
A FEHÉR KIRÁLY**

Javítási és értékelési útmutató

AZ ÍRÁSBELI DOLGOZAT ÉRTÉKELÉSÉNEK A SZEMPONTJAI:

A. TARTALOM: 30 pont

- **bemutatja, Dzsátá hogyan és mikor szembesül apja elhurcolásával (2 pont)**

2 pont	A diák érthetően és pontosan bemutatja, hogyan és milyen körülmények között szembesül Dzsátá az apja elhurcolásával. Kitér arra, hogy a fiú kezdetekben azt hiszi, az apja munkaügyben utazik el, majd bemutatja, milyen körülmények között döbben rá, hogy munkatáborba vitték. Kiemeli az esemény érzelmi hatását, érzékelteti Dzsátá bizonytalanságát, félelmét vagy döbbenetét, esetleg a történet jelentőségét a regény egészében.
1 pont	A diák kevésbé pontosan vagy érthetően mutatja be, hogyan és milyen körülmények között szembesül Dzsátá az apja elhurcolásával, az esemény körülményeit csak részben ismerteti. Nem emeli ki az esemény érzelmi hatását és azt, miként éli meg Dzsátá a történetet, illetve a válasz inkább felsoroló jellegű.
0 pont	A diák nem mutatja be, hogyan és mikor derül ki Dzsátá számára apja elhurcolása, vagy az eseményeket pontatlanul, félreérthetően ismerteti. Nem érzékelteti a szembesülés jelentőségét és a helyzet súlyosságát sem.

- **megvizsgálja az apa hiányát Dzsátá életében – (4 pont)**

4 pont	A diák árnyaltan vizsgálja meg az apa hiányának jelentőségét. Nemcsak Dzsátá érzelmi sérüléseit és magányát mutatja be, hanem azt is, hogyan válik az apa hiánya a regény egyik központi tapasztalásává. Összetetten elemzi a családi, társadalmi és lelki következményeket, mindezt konkrét példákkal alátámasztva.
3 pont	Kevésbé árnyaltan elemzi az apa hiányának jelentőségét. Kevésbé vizsgálja meg Dzsátá érzelmi sérüléseit és magányát, és nem tér ki arra, hogyan válik az apa hiánya a regény egyik központi tapasztalásává. Kevésbé elemzi a családi, társadalmi és lelki következményeket, de hoz konkrét példákat.
2 pont	Felületesen vizsgálja meg, hogy az apa hiánya milyen hatással van Dzsátá mindennapjaira és érzelmi világára. Uthalhat a bizonytalanságra, a családi nehézségekre vagy arra, hogy Dzsátának idő előtt kell felnőnie, de nem elég részletesen vagy árnyaltan. Nem szól a családi, társadalmi következményekről.
1 pont	Röviden megemlíti, hogy az apa hiánya nehézséget jelent Dzsátá számára, azonban ezt nem fejti ki részletesen. A válasz egyáltalán nem, vagy kevés konkrét példát vagy magyarázatot tartalmaz.
0 pont	Nem foglalkozik az apa hiányának témájával, vagy csak említés szintjén utal rá anélkül, hogy annak jelentőségét bemutatná.

- **bemutatja Dzsátá megtréfálását a fociplájukat feltúró munkások által – (2 pont)**

2 pont	A diák érthetően és részletesen mutatja be Dzsátá megtréfálásának eseményét. Kiemeli a tréfa megalázó és kegyetlen jellegét.
1 pont	Röviden utal arra, hogy Dzsátát megtréfálják, csak részben ismerteti az eseményeket, azonban a leírás kevés részletet tartalmaz. A válasz csak érintőlegesen foglalkozik, vagy nem említi a tréfa kegyetlenségét.
0 pont	Nem említi Dzsátá megtréfálását, vagy pontatlanul, félreérthetően ismerteti az

	eseményt.
--	-----------

• **elemzi, miért tréfálják meg a munkások Dzsátát – 4 pont**

4 pont	A diák árnyalt és önálló értelmezést ad a munkások kegyetlenségének okairól, például a közönyt, a kegyetlenséget, a hatalmaskodást vagy a saját frusztrációik levezetését említi. Nemcsak a szereplők személyes motivációit vizsgálja, hanem azt is, hogyan alakítja a félelemre és megalázásra épülő társadalmi közeg az emberek viselkedését. Konkrét példákkal érzékelteti, hogy a tréfa túlmutat egy egyszerű csínyen, és a rezsim erkölcsi romlottságát is bemutatja.
3 pont	Kevésbé részletesen elemzi a munkások viselkedésének emberi és társadalmi okait, de bemutatja, hogyan jelenik meg a kiszolgáltatottság, az empátia hiánya, valamint a diktatórikus rendszer embert torzító hatása a fejezetben.
2 pont	Nem elemzi részletesen a munkások lehetséges motivációit, de a válasz érzékelteti, hogy a tréfa mögött többféle emberi indíték húzódhat meg.
1 pont	Egyszerű magyarázatot ad a munkások viselkedésére. Például csak annyit említ, hogy szórakozásból vagy rosszindulatból cselekszenek, de ezt nem fejti ki.
0 pont	Nem elemzi, hogy miért tréfálják meg Dzsátát a munkások, vagy teljesen rosszul értelmezi a tréfa okait.

• **elemzi, mit vált ki a tréfa a fiúból? – 3 pont**

3 pont	A diák árnyaltan és részletesen elemzi Dzsátá lelkiállapotát a történetek után. Bemutatja a csalódás, a megalázottság, a remény és a trauma összetett jelenlétét, valamint azt is, hogyan változtatja meg a kegyetlen tréfa Dzsátá emberekbe vetett bizalmát és érzelmi világát.
2 pont	Kevésbé mutatja be Dzsátá érzelmi reakcióit, de érzékelteti, hogy a tréfa milyen fájdalmat, bizonytalanságot vagy reményvesztettséget vált ki belőle, nem vagy csak részben elemzi ennek következményeit.
1 pont	Röviden megemlíti Dzsátá érzéseit, például a szomorúságot, csalódottságot vagy félelmet, de ezeket nem fejti ki részletesebben. A válasz inkább felsoroló jellegű.
0 pont	Nem elemzi, hogy Dzsátára milyen hatással volt a kegyetlen tréfa.

• **bizonyítja, hogy Csákány a későbbiekben megerősíti Dzsátában a reményt, hogy az apja él és visszatér – 3 pont**

3 pont	A diák részletesen és árnyaltan bizonyítja, Csákány hogyan segít fenntartani a reményt Dzsátában, hogy viszontlátja az apját, érzékelteti, hogy a fiú számára mennyire fontos kapaszkodót jelent ez, valamint azt is, hogy ez a remény miként válik Dzsátá számára a túlélés és a kitartás egyik legfontosabb eszközévé a nehéz körülmények között. Bemutatja Csákány szertartását az apa visszatértét illetően.
2 pont	A diák kevésbé részletesen és árnyaltan bizonyítja, Csákány hogyan segít fenntartani a reményt Dzsátában, hogy viszontlátja az apját. Nem fejti ki, hogy a remény túlélést jelent a fiúnak. Bemutatja Csákány szertartását az apa visszatértét illetően.
1 pont	Röviden utal arra, hogy Csákány reményt ad vagy biztatja Dzsátát, azonban ezt

	nem fejt ki részletesebben, nem hoz példát.
0 pont	Nem bizonyítja, hogy Csákány reményt ad vagy biztatja Dzsátát.

• **leírja, Dzsátá milyen körülmények között látja viszont az apját (2 pont)**

2 pont	A diák érthetően és részletesen bemutatja, milyen körülmények között találkozik újra Dzsátá az apjával. Érzékelteti a jelenet hangulatát, a találkozás különös vagy megrendítő jellegét, valamint annak jelentőségét Dzsátá számára.
1 pont	Röviden megemlíti a viszontlátást, de a körülményeket csak részben mutatja be, nem részletezi a találkozás körülményeit vagy hangulatát.
0 pont	Nem tér ki arra, hogy Dzsátá milyen körülmények között látja viszont az apját, vagy tévesen ismerteti a jelenetet.

• **megvizsgálja, mit vált ki Dzsátából az apja viszontlátása – 4 pont**

4 pont	A diák árnyalt és önálló értelmezést nyújt a viszontlátás lelki jelentőségéről. Megvizsgálja, milyen lelki hatást gyakorol Dzsátára apja viszontlátása, az érzelmek ellentmondásosságát, a remény és a csalódottság együttes jelenlétét. Bemutatja Dzsátá belső vívódását, a találkozás örömét és fájdalmát, valamint azt, hogy a viszontlátás miként szembesíti őt a valósággal, a veszteségekkel és a felnőtté válás megtapasztalásával.
3 pont	Részletesen elemzi, milyen lelki hatást gyakorol Dzsátára apja viszontlátása. Bemutatja az érzelmek ellentmondásosságát, a remény és a csalódottság együttes jelenlétét, de azt nem, hogyan szembesül Dzsátá a valósággal, a veszteségekkel és a felnőtté válás megtapasztalásával.
2 pont	Érzékelteti az öröm mellett a bizonytalanságot, a félelmet vagy a szomorúságot is, de nem vizsgálja meg a fiú belső vívódását és azt sem, hogyan szembesül Dzsátá a valósággal, a veszteségekkel és a felnőtté válás megtapasztalásával.
1 pont	Egyszerű érzelmi reakciókat említ, például örömet, meghatottságot vagy meglepetést, de ezeket nem fejt ki részletesebben. A válasz felszínes.
0 pont	Nem vizsgálja meg Dzsátá érzelmi reakcióit.

• **kifejti, milyennek látja Dzsátá ragaszkodását apjához (3 pont)**

3 pont	A diák önállóan és árnyaltan elemzi Dzsátá apjához fűződő ragaszkodását. Bemutatja, hogyan marad ez a kötődés a hiány és a bizonytalanság ellenére is erős, milyen érzelmi és lelki szerepet tölt be Dzsátá életében, valamint hogyan hat a viselkedésére, reményeire és identitására.
2 pont	Bemutatja Dzsátá kötődésének főbb jellemzőit. Kitér arra, hogy a hiány ellenére erős érzelmi kapcsolat fűzi apjához, és érzékelteti, hogy ez a ragaszkodás meghatározza Dzsátá gondolkodását és döntéseit.
1 pont	Röviden utal Dzsátá ragaszkodására, a válasz csak általános megállapítást tartalmaz (pl. „szereti az apját”), konkrét magyarázat nélkül.
0 pont	Nem említi Dzsátá kötődését az apjához.

- **kifejti véleményét, hogy „fehér királynak” tekinti-e Dzsátát és az apját (3 pont)**

3 pont	A diák árnyalt és meggyőző értelmezést ad a cím szimbolikájáról. Több szempontot is mérlegel (pl. kiszolgáltatottság, ártatlanság, hatalomhiány, gyermeki perspektíva), és ezek alapján komplex módon értelmezi, hogy Dzsátára és apjára mennyiben, milyen értelemben alkalmazható/nem alkalmazható a „fehér király” jelképe. (A diák véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelőtanárr nem ért vele egyet.)
2 pont	Érvekkel is alátámasztja a véleményét. Kitér arra, miért lehet vagy nem lehet Dzsátát és/vagy az apát „fehér királynak” tekinteni, de az értelmezés inkább leíró jellegű, mint elemző.
1 pont	Egyszerűen (<i>igen/nem</i>) fejezi ki véleményét, de nem indokolja azt, vagy csak nagyon általános, felszínes megjegyzést fűz hozzá.
0 pont	Nem fejt ki véleményét.

A pontszám minden szempont esetében függ a kifejtettség mértékétől, a gondolatgazdagságtól, illetve a megalapozott érveléstől. A szempontok sorrendjét nem kötelező betartani.

B. SZERKEZET: 5 pont

- a tartalomnak megfelelő, találó cím 1 pont
- a szöveg arányos tagolása 2 pont
- gondolati rendezettség 2 pont

C. STÍLUS: 5 pont

- változatos, a témához illő, érzékletes szó-, szó szerkezet-, mondathasználat 2 pont
- a véleménykifejtés és az érvelés technikáinak alkalmazása 3 pont

D. NYELVHELYESSÉG: 5 pont

- helyes (alaktani, mondattani, szövegtani) nyelvhasználat 3 pont
- a köznyelvi nyelvváltozatra való törekvés 2 pont

E. HELYESÍRÁS: 5 pont

- a helyesírási szabályok követése 4 pont
- olvasható, rendezett íráskép 1 pont

3 súlyos hiba (pl. tárgyrag, múlt idő, hasonulás, összeolvadás, j–ly) esetén 1 pontot levonunk.

A kisebb hibák (pl. egybeírás, elválasztás, magánhangzók időtartama, összetett mondatok írásjelezése) esetén 5 hibáért vonunk le egy pontot.

A többször hibásan leírt szót (ugyanazzal a hibával) csak egy hibának tekintjük.